

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCII. Donationes per patrem filio, aut liberis ex certo matrimonio nascituris, non insinuatæ, jure Gallico validæ sunt; & pactum illud in dicto contractu appositum, valet in vim fideicommissi, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Principis: & ideo illi hoc casu esse supplicandum ad sciendum illius intentionem, juxta quam Communitates prosequi, vel non prosequi debent causam dictæ prelationis seu redemptionis. Ideo praxis est, ut Vassalli alienati Principi libellum supplicem porrigant petentes, ut ex ejus persona possint se redimere, soluto emptori pretio, cum pacto quod Princeps teneat illos in suo dominio, & amplius non alienet: quam præctiam docet Maria *dist. conf. 182. num. 36.*

14 Sed ut ad rem redeamus, quoad bona sita in Comitatu Venayssino, adest statutum dicti Comitatus, art. 251. delumptum ex Bulla Sixti summi Pontificis, quo cavetur emphyteutas in Comitatu Venayssino posse retinere feuda per eos possessa, in casum venditionis pro eodem pretio quod per alium offer-

15 Hinc orta fuit alia controversia inter dominum & subditos ratione prelationis per subditos præten- se adversus novum Dominum, qui Castrum, feudum & territorium emerat, in quo reperiebatur quoddam molendinum pertineas quoad dominium directum ad Baronem, quod aliàs fuerat permutatum anno 1577. inter Dominum loci, & Communitatem cum quibusdam prædiis (quod quidem molendinum erat bannale, & sic non poterat à feudo separari in præjudicium Domini superioris dicti feudi, & cujus subfeudatarius, seu Vassallus erat ejusdem feudi possessor; cum enim esset de dependentiis feudi, non poterat, nec debebat invito Domino alienari, aut à feudo cum suo canone separari, † Quia quando res ipsa non affert tantam utilitatem in parte respectu partis, quantum potest affere in toto respectu totius, tunc habetur pro individua, l. si quis aliam, ff. de solut. l. fundus ille, & ibi Gloss. ff. de contrahend. empr. Barr. in l. stipulationes non dividuntur in princ. n. 25. ff. de verb. oblig. & in l. quarta. §. questio, ff. eod. tit. quem alii DD. communiter sequuntur.

17 Prætebat autem Communitas vigore dictæ Bullæ & statuti retinere dictum molendinum jure prelationis, quam tamen ab hujusmodi prætentio- ne censui excludendam, maxime ratione dictæ indi- viduitatis, quod scilicet non posset retinere rem il- lam particularem cum universitate venditam, quæ non afferebat tantam utilitatem respectu partis, quan- tam totalis emptio respectu totius acquisitionis, cum retractus sit individuus. Giurba *decis. 52. n. 5. & 21. versic. sed contrarium.*

18 Interest enim Domini res sub ejus dominio direc- to intra limites feudi existentes non dismembrari, aut alienari, quando ex retentione seu redemptione oritur difformitas, vel diminutio juris universalis. Guido Pap. *decis. 508.* quem sic intelligit Costa in *tract. de rat. q. 109. n. 9.* Giurba. d. *decis. 52. num. 30.* Amed. *quest. laudim. 23. n. 16. & 17.* Tiraquel. *de retract. confang. §. 23. num. 17.* † Nec præter inten- tionem suam cogendus erat emptor in suo territorio pati alios dominos directos, veluti socios in suo direc- to dominio universali, ut per Tiraquel. *dist. num. 17.*

19 Quod si dominus voluisset dictam redemptionem admittere, non debuisset molendinum æstimari quan- tum valet ex se separatum; sed habito respectu ad to- tum pretium venditionis, & facta collatione ad om- nes res venditas, ob quas dictum pretium admodum augetur, ut tradit Cost. *de ration. rata, quest. 100. n. 6.* Giurba. *dicta decis. 52. n. 28.*

Tom. I. Pars II.

CAPVT XCII.

Donationes per patrem filio, aut liberis ex certo matrimonio nascituris non i. sinua- ta, jure Gallico valide sunt, & pactum illud in dicto contractu appositum valet in vim fideicommissi, quod inducitur ex verbis illis à *defaut*, tanquam temporis tractum continentibus. Vno ex substitu- tis propter religionis professionem in Gal- lia existente incapaci, alii verbis tantum conjuncti admittuntur. Bona ab avo do- nata nepotum patri, in ipsius patris legiti- mam utrum impurentur. Substitutus pupillaris succedens ex fideicommissio de- trahit Trebellianicam, sed fructus in eam hoc casu imputat, quanvis esset de libe- ris primi gradus. Filio substitutus pupil- lariter, utrum possit repudiare heredita- tem paternam, & acceptare solam suc- cessionem pupilli.

S V M M A R I V M.

- 1 Donatio causa matrimonii per filium contrahendi cum substitutionibus iure Gallico, etiam sine in- sinuatione, subsistit in vim pacti.
- 2 Pactum successionis in donatione appositum valet pro vocatis in vim fideicommissi, in quo equaliter admittuntur masculi & feminae.
- 3 Pacta matrimonialia in Gallia non indigent insi- nuatione.
- 4 Substitutus vocatus cum clausula à *defaut*, maximè cum aliis verbis, etiam tractum temporis im- portantibus, est fideicommissarius.
- 5 Conjuncti verbis in substitutione admittuntur ad partem alterius conjuncti incapaci.
- 6 Verbis conjuncti, qui & ex quibus dicantur.
- 7 Ad conjunctionem verbaalem necesse est quod vocati sint plures sub eadem oratione, eodemque verbo- rum contextu.
- 8 Inter verbis tantum conjunctos, an sit locus iuri accrescendi, disputari potest in puncto iuris; sed affirmativa sententia, tanquam communiter ap- probata, tenenda est, tam in iudicando, quam consulendo.
- 9 Quando pater donavit filio, nepotes ex eo habent legitimam super huiusmodi bonis donatis; secus est si non filio, sed nepotibus ex eo donatio fa- cta sit.
- 10 Trebellianica detrahi potest de bonis pupilli, ad substitutum pupillarem devolutis, subjacentibus oneri restitutionis.
- 11 Quanvis substitutus pupilli bona capiat ex substi- tutione pupillari; si tamen ipse sit postea gra- vatus de restituendo alteri, restituit per fidei- commissum.
- 12 Substitutus pupillaris filius gravatus de restituendo questia ex pupillari substitutione, detrahit duas quartas.
- 13 Substitutus pupillaris gravatus de restituendo, fructus imputat in Trebellianicam.
- 14 Ampliatur ut procedat, etiamsi substitutus esset de liberis primi gradus.

S

Si

- 15 Si substitutus pupillares paternam hereditatem adeant sine beneficio inventarii, tenebuntur etiam de proprio solvere omnia debita, & legata paterna; si vero cum beneficio inventarii, non tenebuntur ultra vires paterna hereditatis, quae hoc casu consideratur tanquam diversa ab hereditate filii pupilli.
- 16 Filius à patre institutus & fratri suo pupillariter substitutus, potest paternam hereditatem repudiare, & amplecti pupillarem, neque tenebitur hoc casu ad onera paterna hereditatis.
- 17 Filius fratri pupillariter substitutus falcidiam de legatis per patrem factis detrabere potest, quantum pupillus aliunde bona habeat.
- 18 Si substitutus pupillaris paternam repudiaverit hereditatem, substitutio illa juvat, & sortitur effectum quoad bona materna, & alia adventitia pupilli.
- 19 Hereditas transmittitur quidem ex potentia suata, sed transmittitur ut adenda, non ut adita.
- 20 Is ad quem transmittitur hereditas, eodem modo illam repudiare potest quo poterat transmittens.
- 21 Considerantur tres casus diversi in proposita questione, circa substitutos pupillares. Remissè.
- 22 Testamentum patris & substitutio pupillaris quae est veluti testamentum filii, considerantur tanquam duo diversa & distincta testamenta, vel duarum hereditatum.
- 23 Quae sit ratio cur acceptans paternam hereditatem, non possit repudiare pupillarem; & contra verò is qui pupillarem acceptat, paternam amplecti non cogatur.
- 24 Speciali pupilli favore introductum est, ut patris hereditatem acceptans pupillarem repudiare non possit.

IN quadam causa mihi tanquam tertio arbitro per personas graves commissa, diversae resolutiones communi consensu cum aliis Jurisconsultis ex Galliae Tribunalibus nominatis captae fuerunt.

1 Et in primis, quod donationes factae per patrem filio suo Jacobo in contractu matrimonii, necnon per Jacobum de medietate bonorum suorum praesentium & futurorum in favorem liberorum ejusdem matrimonii, valida erat jure Gallico, non obstante defectu insinuationis, & subsistebat in vim pacti in contractu matrimonii appositae: juxta ea quae decidit Loüet. *littera S*, n.9. & ibi Scholiales *lit. D*, n.64. & 66. Et hoc maxime, quia dicta donatio jam fuerat valida declarata per arrestum supremae Curiae Parliamenti Aquisgranensis, 29. Maii 1637.

2 Quod pactum operatur in vim fideicommissi in favorem liberorum ejusdem matrimonii, *l. qui filium* 74. ff. ad Trebel. Peregr. de fideicom. art. 5. n. 10. circa medium, Alciat. *conf.* 169. n. 5. lib. 9. Fusar. de substit. q. 277. n. 15. quia vigore illius pacti sibi donator facultatem abstulit testandi de bonis datis, quo casu fideicommissum inductum censetur, in quo succedunt aequaliter duo liberi, quorum unus est masculus, alius verò femina, juxta notata per Fusar. *loco cit.* Et sic fuit decissum per arrestum Curiae Parliamenti dicta die 29. Maii 1637. Nam pactum hujusmodi, instantibus uxoris consanguineis appositum, non alia de causa factum fuit, quam ut maritus in casum secundarum nuptiarum de bonis suis non disponeret in favorem liberorum alterius matrimonii, quae prohibitio aequè respicit masculos, & feminas:

† valent igitur tales conventiones, non in vim donationis, sed tanquam pacta matrimonialia, quae si indigerent insinuatione, laederetur publica utilitas, ut dicitur apud Loüet dicta *lit. D*, n.64.

Præterea quod attinet ad bona de quibus pater Iacobi in suo testamento disposuerat, in quo eundem filium suum heredem instituerat, ipsique ejus liberos masculos substituerat, & in defectum masculorum filias quas ex legitimo matrimonio suscepturas erat, conclusum fuit bona ejusdem propter defectum masculi mortui sine liberis ad ejus sororem unicam superstitem esse devoluta, vigore substitutionis fideicommissariae contentae in illis verbis, & à defaue des mâles les femelles qu'il pourra avoir procréées de vray & legitime mariage; cum perinde sit dicere in defectum, & post mortem: & verba illa respiciant tempus futurum, & per consequens ex illis inducatur fideicommissum. Peregr. de fideicom. art. 18. n. 16. Fusar. de substit. q. 379. num. 58. & quæst. 392. n. 44. Roland. *conf.* 39. n. 55. & 56. vol. 4. Sord. *conf.* 110. n. 9. Ioan. Anton. Bellon. *conf.* 50. num. 12. & sequentibus, Grivel. *decis.* Dolan. 18. num. 17. & 125. n. 12. & 135. n. 46.

Tertio, diximus substitutionem fideicommissariam contentam in testamento Iacobi apertam esse in favorem aliorum substitutorum, propter incapacitatem unius ex substitutis, quae religionem professus fuerat tempore mortis dictae heredis gravatae; attento quod in Gallia religiosi professi in successione pro mortuis habentur: & ideo aliae vocatae ad substitutionem, eademque religiosae verbis conjunctae ingrediuntur in locum dictae professae incapacis per jus accrescendi, attento quod cum ipsa erant verbis conjunctae in dicta substitutione, ex notatis per Cancer. lib. 3. var. resol. cap. 22. de iur. accrescend. num. 22. Peregr. de fideicom. art. 9. n. 8. Fusar. *conf.* 84. num. 3. & in tract. de substitut. quæst. 495. num. 14. Rota divers. *decis.* 506. num. 1. part. 4. Bellon. in tract. de iur. accresc. cap. 5. quæst. 16. num. 28. vers. iterum, ubi dicit quod licet in disputando multa in contrarium allegari possent, prout etiam in hoc casu contra jus accrescendi validae rationes adductae fuerant; tamen Bartoli sententia ita in foro recepta est, ut ab ea nefas sit in consulendo vel iudicando recedere: † quæ vult, quod quando testator non iungit quidem nomina, sed iungit clausulas vel per copulam vel per orationem solutam, & verbum semel exprimit, ut cum ita scribit: *Mavio fundi partem dimidiam, & Sejo alteram dimidiam lego*; vel *Sejo alteram dimidiam lego*: ut in specie *l. Mavio* 42. in princip. ff. de legat. 2. hoc casu sic vocati dicuntur verbis conjuncti, ut dicit Bart. in dicta *l. Mavio*, in princip. num. 1. & ibi Bald. Castrenf. & Imol. cum pluribus aliis quos citat Bellon. *loc. cit.* n. 26. † Ratio est, quia verbis conjuncti dicuntur, qui sunt positi in una eademque oratione: sed quando testator sub uno verbo, quod totam regit orationem, plures vocat, dicitur illos vocare sub una tantum oratione, & per consequens illi dicuntur verbis conjuncti: ex Bart. in *l. re conjuncti*, num. 12. in fin. & in dicta *l. Mavio*, in principio.

Nemo autem negare potest quin inter verbis tantum conjunctos, sit locus iuri accrescendi, & dicta *l. re conjuncti* 87. ff. de legat. 3. & leg. triplici 142. ff. de verb. signif. Bellon. in dicto tract. de iur. accresc. cap. 5. q. 38. num. 13. licet ipse in puncto iuris contrarium verius esse existimet; non tamen negat ab hac nostra sententia in iudicando & consulendo non esse recedendum.

Quartò

9 Quartò in legitimæ calculum venire diximus omnia bona Iacobo tam à patre donata, vel testamento relicta, vel aliunde quomodolibet provenientia, juxta Craver. *conf.* 165. *num.* 5. Surd. *conf.* 332. *n.* 14. Berengar. Fernand. *in repet. l. in quarum, in 2. præfat. num.* 13. *vers.* quod verò non esset, & ibi Apostil. *in verb. aliud si dedi*; quod aliàs fusiùs ostendimus, *cap.* 35. *n.* 20. Nam distinguendum est, utrum donatio facta fuerit filio, an verò liberis ipsius: ut primò casu ponatur in globo in computatione legitimæ filii non autem in secundo.

10 Quintò, quod attinet ad supputationem Trebellianicæ, fuit conclusum fructus ex bonis propriis filii masculi Iacobi prædefuncti perceptos, in eam esse imputandos: juxta tradita per Peregr. *de fideicommiss. art.* 8. *num.* 41. ubi dicit Trebellianicam detrahi posse de bonis pupilli, ad substitutum pupillarem devolutis, subjacentibus oneri restitutionis. † Quia licet substitutus pupillo bona capiat ex substitutione pupillari; tamen ille cui restitutio faciendâ est per substitutum pupillarem, capit ex substitutione fideicommissaria, ut notavit Ancharan. *conf.* 27. *Non servato, in tertio dubio, num.* 3. & in principio, ubi dicit parum esse curandum, si primò substitutio inter filios fuerit pupillaris, siue fideicommissaria: quia attentis verbis fideicommissum importantibus, quod capitur ex substitutione pupillari, restituitur tanquam ex fideicommissio. † Et ideo locus est detractiōi utriusque quartæ, ut in eodem *conf.* 12. *vers.* *concludo.* † Fructus autem hoc casu imputantur in Trebellianicam, ut tradit Corneus *conf.* 158. *n.* 6. *vol.* 3. † Quod locum habet etiam si substitutus pupillaris gravatus, esset de liberis primi gradus, quia 14 *l. subernus, Cod. ad Trebell.* non est ad istum casum extendenda. Castren. *conf.* 239. *col. ult. vol.* 2. quem sequitur Peregr. *loc. cit. n.* 41. & ideo cum fructus fuissent percepti per substitutum pupillarem, durante spatio viginti annorum, fuit dictum Trebellianicam absorptam & consumptam fuisse.

15 Ultimò circa petitionem solutionis legati per dictum Iacobum uxori suæ facti in suo ultimo testamento; diximus illud capiendum esse de bonis hæreditariis dicti Iacobi, obveniens per jus accrescendi, de quo supra in favorem substitutorum pupillarium: † cum ea tamen distinctione, quod si substituti pupillares acceptent hæreditatem Iacobi patris sine beneficio inventarii, tenebuntur in solidum & de proprio; si verò cum beneficio inventarii, tenebuntur duntaxat ad onera hæreditaria & legata, usque ad concurrentiâ valoris bonorum hæreditariorum, per text. in *l. si filius qui patri* 12. *ff. de vulgar. & pupill. substit.*

16 † Vbi dicitur, quod filius à patre institutus & fratri pupillariter substitutus, potest paternam hæreditatem repudiare & amplecti pupillarem, & non tenebitur ad legata, nisi quæ relicta sunt in tabulis pupillaribus, deductâ falcidiâ, si imminet. † In cujus quidem falcidiæ supputatione non veniunt hoc casu bona paterna, sed bona pupilli: unde constat, quod substituti pupillares possunt, si velint, repudiare hæreditatem Iacobi patris substituentis, aut illam acceptare cum beneficio legis & inventarii; quo casu non tenebuntur ultra vires hæreditarias: nam si possunt substituti pupillares in totum hæreditatem paternam repudiare, sola pupilli successione contenti, multò magis possunt patris substituentis hæreditatem acceptare cum beneficio inventarii, ne teneantur ultra vires hæreditatis: etenim jus dicentis propositum est liberos oneribus hæreditariis non sponte susceptis liberare, non invicos ab hæreditate removere: ut dicitur in dicta *l. si filius qui patri.* † Et ideo

Tom. I. Pars II.

si substitutus pupillaris repudiaverit paternam hæreditatem, juvat tamen substitutio pupillaris quoad alia bona pupilli materna, & adventitia, quæ nihil commune habent cum paterna hæreditate, cum & ex hæredato substitutio pupillaris fieri possit. Peregrin. *conf.* 46. *n.* 14. *vol.* 1.

Et licet ex vi suitatis hæreditas transmittatur, tamen non transmittitur ut adita, sed ut adeunda: † ac ideo per illum ad quem transmittitur, recusari potest, sicut poterat transmittens recusare, *l. si quis filium, §. 1. ff. de acquir. hæred.* ubi sic notaverunt Bart. & communiter ceteri. Peregr. *dicto conf.* 46. *n.* 28. *lib.* 1. Trentacinq. *in tract. de substitut. part.* 2. *cap.* 18. † ubi considerat tres casus. Primus, quando pupillus solus fuit institutus, eique substitutus extraneus. Secundus, quando cum pupillo institutus est idem, qui ipsi fuit substitutus. Tertius, quando pupillo exheredato facta fuit substitutio, quos ipse optime explicat, & ad eum cum casus adveniret, recurrendum erit. † Idem quod supra, tradit Vanderan. *in tract. de privileg. credit. cap.* 17. *n.* 8. ubi rationem reddit, quia testamentum patris & filii videntur quasi duo testamenta, alterum patris, alterum filii; tanquam si ipse filius sibi hæredem instituisset: vel verò unum testamentum duarum causarum, idest, duarum hæreditatum: Et *num.* 10. † rationem reddit, cor is qui pupillarem hæreditatem non rejecit, paternæ renunciare possit: contra verò qui paternam hæreditatem semel acceptam habuit, pupillarem aspernari non possit, *l. quidam, Cod. de iure deliberandi.* † dicens hoc introductum esse speciali favore pupilli, juxta Vlpian. in *l. si pupillus, ff. de acquir. hæred.* Idem habetur apud Monticul. *inter tract. divers. de invent. q.* 239. *n.* 98. usque ad 106. & apud Phanuc. *q.* 236. *m.* 40. 41. 42. & 43. Atque ita per nos judicatum.

CAPVT XCIII.

Distinctè explicatur quæstio validitatis testamenti, quando posthumus fuit scienter, aut ignoranter præteritus, siue clausula codicillaris concepta sit per verba præsentis, vel futuri temporis. Item ostenditur differentia inter præteritionem filii posthumi, & filii jam nati. Verùm convalidato testamento per clausulam codicillarem, una vel duæ quartæ detrahi possint; & si una, utrum detur electio gravato, quam ex duabus quartis eligere velit.

SVMMARIVM.

- 1 Vtrum testamentum subsistere possit, quando filius est præteritus in primo gradu, & vocatus in secundo.
- 2 Testamentum, non obstante filii præteritione, regulariter sustinetur vigore clausule codicillaris, cum distinctionibus, de quibus numeris sequentibus.
- 3 Posthumus scienter vel ignoranter præteritus, testamentum illius nativitate rumpitur, si clausula codicillaris sit concepta per verba præsentis temporis.
- 4 Si verò sit concepta per verba futuri temporis, & præteritio scienter facta, sustinetur testamentum;